

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/74/2024
Identifikačné číslo spisu:	6111226652
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Marián Sluk
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6111226652.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu Cirkevný zbor Evanjelickej cirkvi augsburského vyznania na Slovensku Banská Bystrica, Banská Bystrica, Lazovná 194/42, IČO: 31931944, zastúpeného advokátskou kanceláriou AKSK, s.r.o., Banská Bystrica, Nám. SNP 15, IČO: 36859711, proti žalovaným 1/ Akadémiu umení v Banskej Bystrici, Banská Bystrica, Kollárova 22, IČO: 31094970, zastúpenej Sýkora - advokátska kancelária, s.r.o., Košice, Murgašova 3, IČO: 47256206, 2/ UNIQA poisťovňa, a.s., Praha, Evropská 810/136, Česká republika, IČO: 49240480, konajúcej na území Slovenskej republiky prostredníctvom UNIQA poisťovňa, a.s., pobočka poisťovne z iného členského štátu, Bratislava, Krasovského 3986/15, Slovenská republika, IČO: 53812948, zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners s.r.o., Bratislava, Suché Mýto 1, IČO: 35978643, o zaplatenie 96.180,51 eura s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Banská Bystrica pod sp. zn. 7C/342/2012, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. apríla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023 a o dovolaní žalovanej 2/ proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023, takto

rozhodol:

I. Dovolanie žalovanej 1/ proti výrokom I. a III. rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. apríla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023 o d m i e t a.

II. Rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. apríla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023 vo výroku II., ktorým rozhodol o uložení povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %, z r u š u j e a vec mu v rozsahu zrušenia vracia na ďalšie konanie.

III. Uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 26. augusta 2020 č. k. 7C/342/2012-1172 a uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica z 12. januára 2021 č. k. 7C/342/2012-1237 z r u š u j e v časti výroku o trovách odvolacieho konania, vo zvyšku ponecháva uznesenia nedotknuté.

IV. Uznesenie Okresného súdu v Banskej Bystrici z 25. septembra 2023 č. k. 7C/342/2012-1386 z r u š u j e.

V. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici z 25. júla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023 z r u š u j e.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Banská Bystrica (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 7C/342/2012-933 zo 06. decembra 2017 vo výroku I. uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 82.370,71 eura spolu s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne zo sumy 82.370,71 eura od 06. októbra 2012 do zaplatenia; vo výroku II. žalobu voči žalovanej 2/ zamietol; vo výroku III. žalobu vo zvyšnej časti zamietol; vo výroku IV. rozhodol, že žalobca má voči žalovanej 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 72 %; vo výroku V. rozhodol, že žalovaná 2/ má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu; vo výroku VI. znalci Ing. Petrovi Mišíkovi priznal znalečné v plnom rozsahu; vo výroku VII. znalci Ing. Ivanovi Čiernemu priznal znalečné v plnom rozsahu; vo výroku VIII. uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť na účet súdu prvej inštancie trovy konania na znalečnom v plnom rozsahu a vo výroku IX. rozhodol, že štát má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 14 % a voči žalovanej 1/ v rozsahu 86 %.

1.1. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 420 ods. 1 až 3, § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 13 ods. 3 vyhlášky č. 401/2007 Z. z.

1.2. Súd prvej inštancie v odôvodnení rozhodnutia uviedol, že medzi stranami nebolo sporné, že v priestoroch nehnuteľnosti žalobcu nachádzajúcej sa na S. č. XX v A. A., poistenej u žalovanej 2/ a prenajatej žalovanej 1/, došlo 20. januára 2011 k požiaru. Sporná bola príčina vzniku požiaru a tým aj existencia zodpovednosti žalovanej 1/ za škodu ňou spôsobenú, ako aj vylúčenie danej škodovej udalosti z poistenia žalovanou 2/, a rozsah a výšku škody, na ktorej náhradu má žalobca nárok.

1.3. Súd prvej inštancie sa najprv zaoberal spornou otázkou existencie zodpovednosti žalovanej 1/ za škodu spôsobenú na nehnuteľnosti žalobcu požiarom dňa 20. januára 2011 v zmysle § 420 Občianskeho zákonníka, ktorá závisela od porušenia právnej povinnosti žalovanou 1/ v priamej príčinnej súvislosti so vznikom škody a jej rozsahom, vrátane existencie zavinenia na jej strane. Súd aplikoval na daný vzťah ustanovenia Občianskeho zákonníka, a to napriek argumentácii žalobcu v prospech použitia Obchodného zákonníka.

1.4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že aj keď mal od 20. januára 2011 užívať nehnuteľnosť žalobca (bolo to medzi stranami nesporné), ku konaniu (ponechaniu dreveného schodiska v blízkosti akumulčných kachlí), ktoré zapríčinilo požiar, došlo v predchádzajúci večer (19. januára 2011), t. j. v čase, keď mala v užívaní nehnuteľnosť žalovaná 1/.

1.5. Vo vzťahu k zavineniu žalovanej 1/ súd prvej inštancie poukázal na nájomnú zmluvu z 01. marca 2009 a jej dodatok z 29. apríla 2009 (článok V, bod 5) uzavretú medzi žalobcom a žalovanou 1/, z ktorej vyplýva povinnosť nájomcu postupovať podľa zákona č. 314/2001 Z. z. (o ochrane pred požiarom) a zákona č. 124/2006 Z. z. (o bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci). Súd prvej inštancie na základe výpovedí svedkov dospel k záveru, že v danom prípade išlo o nielen nevedomú, ale aj o vedomú nedbanlivosť žalovanej 1/, keď svedok po incidente spred dvoch týždňov pred požiarom kontroloval, či je drevené schodisko odsunuté od akumulčnej pece, pričom dva večery tomu tak aj bolo, a v predvečer požiaru odchádzal zo spoločenskej sály ako posledný cca o 21.00 hod. s tým, že schodisko videl v tesnej blízkosti akumulčných kachlí, pričom argumentoval tým, že aj na druhej strane miestnosti bola podobná situácia, drevený praktikábel bol tiež pri akumulčnej peci a v decembri 2010 bola tiež takáto situácia a nič sa nestalo. Na základe uvedeného dospel súd prvej inštancie k záveru, že je daná zodpovednosť žalovanej 1/ za škodu vzniknutú na nehnuteľnosti žalobcu požiarom 20. januára 2011.

1.6. Súd prvej inštancie ďalej poukázal, že žalované 1/ a 2/ v konaní namietali rozsah, v akom sa vykonali opravy na nehnuteľnosti žalobcu, nezodpovedajúci rozsahu jej poškodenia požiarom, v dôsledku čoho by sa úhradou žalobcom vynaložených nákladov na jej opravu, tento bezdôvodne obohatil. Súd prvej inštancie uviedol, že žalobca ako poškodený si dal vykonať opravu u spoločnosti Univerzálna stavebná spoločnosť s.r.o. Banská Bystrica („zhotoviteľ“) v hodnote spolu 152.257,25 eura s DPH (126.881,04 eura bez DPH). Znalec Ing. Ivan Čierny posúdil všetky tieto práce, popísané v súpise prác tvoriacom prílohu zhotoviteľom vystavených faktúr č. 2011/005, 2011/012 a 2011/026, v znaleckom posudku č. 048/2016 zo 06. apríla 2016 ako vykonané a potrebné na odstránenie následkov škody spôsobenej na nehnuteľnosti žalobcu. Pričom znalec vychádzal, pokiaľ ide o určenie rozsahu poškodenia nehnuteľnosti, z obsahu spisu, z predloženej dokumentácie (vrátane fotodokumentácie), a určil ho v zásade rovnako ako Ing. Peter Mercel vykonávajúci pre žalovanú 2/ obhliadku požiarom

poškodených priestorov (zápisnica z obhliadky z 25. januára 2011 a z doobhliadky z 26. apríla 2011), v dôsledku čoho mal súd za to, že žalované 1/ a 2/ nepreukázali, že by žalobca pri odstraňovaní následkov poškodenia vykonával opravu aj toho, čo nebolo požiarom znehodnotené. Taktiež nenavrhl vykonať dokazovanie smerujúce k určeniu zhodnotenia nehnuteľnosti žalobcu vykonanou opravou. Navrhli vypočítať len znalca Ing. Čierneho, ktorý však uviedol, že táto otázka nebola predmetom nariadeného znaleckého dokazovania, odpoveď na ňu je možné zistiť až výpočtom, čo by bolo predmetom ďalšieho dokazovania. Z týchto dôvodov dospel súd k záveru, že je preukázaná priama príčinná súvislosť medzi protiprávnym konaním žalovanej 1/ a rozsahom, v akom sa vykonávala oprava nehnuteľnosti žalobcu. Skutočná škoda, ktorá sa uhradza, predstavuje rozdiel medzi obvyklou cenou poškodenej veci v čase poškodenia a po poškodení. Výška peňažnej náhrady škody zodpovedá celkovým nákladom na uvedenie veci do pôvodného stavu pred poškodením. Z týchto dôvodov súd vychádzal pri určení výšky náhrady škody zo znalcom určenej sumy celkových nákladov na opravu potrebných v danom mieste, 110.393,42 eura bez DPH, zohľadňujúcej aj mieru opotrebenia nehnuteľnosti, z ktorej žalobca odrátal žalovanou 2/ poskytnuté plnenie 28.022,71 eura (č. l. 153). Na základe toho vznikla žalovanej 1/ povinnosť nahradiť žalobcovi škodu v sume 82.370,71 eura, a to bez ohľadu na to, či ich žalobca doteraz skutočne vynaložil prevedením na účet zhotoviteľa. A tiež bez ohľadu na to, že žalobca Okresnému riaditeľstvu HaZZ v Banskej Bystrici upresnil listom zo 16. februára 2011 vzniknutú škodu na sumu 2.900 eur, uvedené nezaväzuje poškodeného uplatňovať si náhradu škody len vo výške vyčíslenej pred HaZZ. Rozsah uplatnenej škody bol podľa výpovede IN. rozhodujúci pri sumách do 100.000 eur alebo nad 100.000 eur, pričom podľa súdu sa malo jednať o skutočnú škodu, ktorá v danom prípade bola znalcom vyčíslená na sumu pod 100.000 eur (54.660,33 eura bez DPH). Okrem toho, žalobca v oznámení škodovej udalosti z 20. januára 2011 odhadol výšku škody na 33.000 eur.

1.7. Súd prvej inštancie zároveň dospel k záveru o danosti výluky z poistenia vymedzenej v článku 15 ods. 1 písm. b) Všeobecných poisťných podmienok pre poistenie majetku a žalobu voči žalovanej 2/ (jej právnej predchodkyňi) v celom rozsahu zamietol.

1.8. Súd prvej inštancie na základe vyššie uvedeného rozhodol tak, že uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 82.370,71 eura spolu s úrokom z omeškania v zmysle § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 ods. 1 Nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z. z., v znení účinnom do 31. januára 2013 s poukazom na § 10c tohto nariadenia, vo výške 8,75 % ročne zo sumy 82.370,71 eura od 06. októbra 2012, čo je dátum nasledujúci po dni doručenia žalobného návrhu z 26. októbra 2011 žalovanej 1/, keď v danom prípade uplatneného nároku na náhradu škody nebol čas plnenia určený ani dohodou, ani právnym predpisom, či rozhodnutím, a žalobca uplatnenie úroku z omeškania od 18. septembra 2011 bližšie nezdôvodnil (len k žalobe priložil žiadosť o súčinnosť /nie o zaplatenie žalovanej sumy/ z 13. septembra 2011 adresovanú žalovanej 1/), voči čomu namietala žalovaná 1/, že na jeho žiadosť reflektoval listom doručeným žalobcovi 27. septembra 2011 (žiadal o predloženie kompletnej dokumentácie ohľadom rekonštrukcie objektu s tým, že danú vec následne spoločne prerokujú) a následne ho listom zo 16. novembra 2011, doručeným žalobcovi 21. novembra 2011, žiadala o osobné rokovanie za účelom nájdenia kompromisného riešenia. Súd tak mal za to, že žalovaná 1/ bola vyzvaná na zaplatenie žalovanej sumy až doručením jej žalobného návrhu zo strany súdu 05. októbra 2012 (viď R 27/1977). Vo zvyšnom rozsahu súd žalobu voči žalovanej 1/ zamietol, pričom zamietol ju aj voči žalovanej 2/, a to v celom rozsahu.

1.9. Súd prvej inštancie zároveň priznal znalcom znalečné v plnom rozsahu s tým, že o ich výške rozhodne súd samostatným uznesením. Súd zároveň zaviazal žalovanú 1/ zaplatiť na účet súdu trovy konania, ktoré budú vyplatené na znalečnom, vzhľadom na to, že ich vypočutie navrhla (§ 253 ods. 2 Civilného sporového poriadku) a v konaní bola v prevažnej miere neúspešná. Zároveň súd rozhodol aj o trovách štátu, vzniknutých vyplatením časti znalečného znalcovi Ing. Ivanovi Čiernemu v sume 885,16 eura z rozpočtových prostriedkov súdu, tak, že povinnosť ich náhrady uložil žalobcovi a žalovanej 1/ v rozsahu ich neúspechu v konaní (14 % a 86 %).

1.10. O trovách prvoinstančného konania rozhodol súd podľa § 262 ods. 1 CSP tak, že priznal v konaní úspešnej žalovanej 2/ nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v plnom rozsahu podľa § 255 ods. 1 CSP, a žalobcovi, úspešnému v rozsahu jeho čistého úspechu v konaní 72 % (po odrátaní jeho neúspechu 14 % od jeho úspechu 86 %) podľa § 255 ods. 2 CSP voči žalovanej 1/. O výške náhrady trov konania rozhodne súd po právoplatnosti tohto rozhodnutia, samostatným uznesením s poukazom na § 262 ods. 2 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“), na odvolanie žalovanej 1/, (po zrušení a vrátení veci najvyšším súdom na ďalšie konanie; v poradí druhým) rozsudkom z 26. apríla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023, potvrdil podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP rozsudok súdu prvej inštancie vo výrokoch I., IV., VIII. a IX. (výrok I.); žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o výške (výrok II.) a odmietol podľa § 386 písm. b) CSP odvolanie žalovanej 1/ proti výrokom II., III., V., VI., VII. (výrok III.)

2.1. Odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vo výroku vecne správne a v plnom rozsahu sa stotožnil aj s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie sa náležitým spôsobom vypořiadal so skutkovou stránkou veci, vykonané dôkazy aj vo vzájomných súvislostiach odôvodnil a vyvodil z nich náležitý skutkový záver, ktorý následne správne právne posúdil podľa príslušných právnych noriem.

2.2. Odvolací súd sa zaoberal jednotlivými odvolacími námietkami žalovanej 1/, pričom vyhodnotil ako neopodstatnenú jej námietku, že rozsudok súdu prvej inštancie nie je odôvodnený. Mal za to, že odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie spĺňa parametre riadne a dostatočne odôvodneného rozhodnutia, keď súd prvej inštancie sa dostatočne vypořiadal i s rozhodujúcimi argumentmi strán sporu. V odôvodnení rozsudku súd prvej inštancie náležite vysvetlil dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel, citoval ustanovenia, ktoré aplikoval, a z ktorých vyvodil svoje závery, obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie žalovanej, že okresný súd svoje rozhodnutie neodôvodnil, resp. odôvodnil spôsobom pŕiečiacim sa zákonu. Žalovaná 1/ žiadnym presvedčivým spôsobom ani argumentáciou v odvolaní závery súdu prvej inštancie nevyvrátila.

2.3. Odvolací súd k námietkam žalovanej 1/ ohľadom správnosti skutkových zistení súdom prvej inštancie, uviedol, že žalovaná 1/ žiadnym presvedčivým spôsobom ani argumentáciou závery súdu prvej inštancie nevyvrátila a stotožnil sa s argumentáciou žalobcu v jeho vyjadrení k odvolaniu žalovanej 1/. Pokiaľ sa žalovaná 1/ v odvolacom konaní odvolávala na odborný posudok, ktorý si dala vypracovať po vyhlásení rozsudku súdu prvej inštancie, na uvedený dôkaz nemohol odvolací súd prihliadať v súlade s § 366 CSP. Odvolací súd v tejto súvislosti dodal, že za iné vady konania v zmysle CSP treba považovať výlučne vady procesného charakteru a nie zanedbanie práva - povinnosti zo strany žalovanej 1/ navrhnúť vykonanie dôkazov, resp. predložiť odborné vyjadrenie už v konaní pred súdom prvej inštancie.

2.4. Odvolací súd považoval za nedôvodnú aj námietku žalovanej 1/ ohľadom výšky náhrady škody a že došlo k výraznému zhodnoteniu nehnuteľnosti oproti pôvodnému stavu. Odvolací súd poukázal na znalecké posudky vykonané v tomto konaní. Žalobca v predmetnom konaní uniesol dôkazné bremeno ohľadom preukázania vzniku škody. Škoda v predmetnom prípade je škodou na majetku poškodeného - žalobcu a nie škodou, ktorá vznikne poškodenému až okamihom uhradenia dlhu tretej osobe. Zhotoviteľ žalobcu predstavuje tretiu osobu, ktorá nemá žiaden vzťah k prejednávanej veci a uplatnenému nároku žalobcu, preto súd považoval námietky žalovanej 1/ v tomto smere za právne irelevantné. V konaní bolo jednoznačne preukázané, že došlo k poškodeniu nehnuteľnosti vlastnícky patriacej žalobcovi, ktorú žalobca musel dať do pôvodného stavu. Škoda teda žalobcovi v danom prípade vznikla už samotným požiarom, ktorý predstavuje škodovú udalosť, čím došlo k úbytku v majetkovej sfére žalobcu. Odvolací súd zároveň uviedol, že správne súd prvej inštancie vychádzal pri určení výšky náhrady škody zo znalcom určenej sumy celkových nákladov na opravu potrebných v danom mieste 110.393,43 eura bez DPH (znaleckého posudku č. 4/2015 z 01. septembra 2015 vyhotoveného znalcom Ing. Petrom Mišíkom), v ktorej sume je zohľadnená aj miera opotrebenia nehnuteľnosti. Žalovaná 1/ neuniesla dôkazné bremeno ohľadom tvrdenia, že došlo k výraznému zhodnoteniu nehnuteľnosti oproti pôvodnému stavu.

2.5. Žalovaná 1/ v konaní neuniesla dôkazné bremeno ani ohľadom svojho tvrdenia a to, že žalobca priestory prenajímal v zlom technickom stave a nebolo v konaní preukázané ani spoluzavinenie žalobcu. V konaní bolo jednoznačne preukázané vykonaným znaleckým dokazovaním, ako aj výpoveďami svedkov a odborným vyjadrením, že jedinou príčinou vzniku škody na majetku žalobcu bolo porušenie povinnosti zo strany žalovanej 1/. Znalec Ing. Peter Mišík túto príčinu určil „s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote“. Príčinou požiaru teda bola blízkosť horľavého materiálu - dreveného schodiska (divadelná kulisa) k akumuláčnému vykurovaniu. Iná príčina požiaru v predmetnom konaní preukázaná

nebola. Znalec jednoznačne preukázal, že ak by aj bola akumulčná pec v zlom technickom stave, znalec by to nepovažoval za priamy zdroj požiaru. Bez priloženia horľavého materiálu blízko pece pri nedodržaní bezpečnej odstupovej vzdialenosti, by sa zlý technický stav pece neprejavil samovznietením. Námietskú žalovanej 1/ preto považoval za nedôvodnú.

2.6. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania a dovolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

3. Následne Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením z 25. júla 2023 sp. zn. 15Co/28/2023 zamietol návrh žalovanej 2/ na doplnenie rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 26. apríla 2023 č. k. 15Co/118/2018-1312 (poznámka dovolacieho súdu: správne mala byť uvedená spisová značka 15Co/28/2023).

3.1. Odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 255 ods. 1 až 3 CSP, pričom zotrval na názore, že v predmetnej veci neboli dané dôvody na vydanie doplniaceho rozsudku vzhľadom na to, že o náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania odvolací súd už v rozsudku rozhodol, teda rešpektoval požiadavku na vyčerpanie celého predmetu konania, pričom žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %.

3.2. Odvolací súd uviedol, že žalovaná 1/ a žalovaná 2/ mali v konaní postavenie tzv. samostatného procesného spoločenstva v zmysle § 76 CSP, v ktorom ide o samostatné práva a povinnosti a každý koná sám za seba. Súd rozhodol o každom nároku a povinnosti samostatne, v dôsledku čoho súd rozhodoval o nároku žalobcu voči každému subjektu na strane žalovaných zvlášť. Je pravdou, že jedným z procesnoprávných účinkov odvolania je suspenzívny (odkladný) účinok, ktorý spôsobuje, že právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia až do momentu kedy nerozhodne o odvolaní odvolací súd nenastane. V danom prípade nastala situácia, kedy žalovaná 1/ podala odvolanie voči rozsudku okresného súdu, a to aj do výrokov, ktoré sa týkali zamietnutia žaloby voči žalovanej 2/ a povinnosti žalobcu nahradiť jej trovy konania (II. a IV. výrok rozsudku súdu prvej inštancie). Z dôvodu podaného odvolania, tak nemohlo dôjsť k nadobudnutiu právoplatnosti ani tých výrokov rozsudku súdu prvej inštancie, ktoré sa vzťahovali výlučne voči žalovanej 2/. Na druhej strane ustanovenia § 386 CSP je kogentným ustanovením, od ktorého nie je možné sa odchýliť. Pri odmietnutí odvolania platí, že právoplatnosť nastane tak, ako keby odvolanie ani nebolo podané, t. j. právoplatnosť nastáva spätne. Vznikol stav, kedy v dôsledku podaného odvolania žalovanou 1/ bola žalovaná 2/ naďalej účastníčkou odvolacieho a následne v dôsledku dovolania, aj dovolacieho konania, avšak nemožno súhlasiť s tým, že sa nachádzala v stave právnej neistoty. Odvolací súd totiž s ohľadom na kogentnú právnu úpravu § 386 CSP nemal inú možnosť ako odvolanie žalovanej 1/ proti výrokom okresného súdu vzťahujúcim sa výlučne na žalovanú 2/ odmietnuť, čím došlo k správoplatneniu okrem iného aj II. a IV. výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie spätne, čím došlo k vyčerpaniu rozhodnutia o všetkých nárokoch žalovanej 2/. Z uvedeného tak odvolací súd vyvodil, že žalovaná 2/ nemala žiaden odvolací dôvod, pre ktorý by mohla napadnúť rozsudok súdu prvej inštancie odvolaním, keďže bolo rozhodnuté v jej prospech, a teda účastníkom odvolacieho konania bola viac menej formálne, a to z dôvodu, že žalovaná 1/ iniciovala odvolacie konanie, ktoré bolo od počiatku vo vzťahu k žalovanej 2/ nedôvodné, a preto podané neoprávnenou osobou (§ 386 písm. b) CSP), v dôsledku čoho odvolací súd odvolanie v časti výrokov týkajúcich sa žalovanej 2/, odvolanie žalovanej 1/ odmietol ako podané neoprávnenou osobou. Odvolací súd uzavrel, že formálna účasť žalovanej 2/ ako strany sporu v konaní zanikla právoplatnosťou rozsudku súdu prvej inštancie v časti, ktorou žalobu voči žalovanej 2/ zamietol a zároveň rozhodol vo vzťahu k nej aj o trovách konania (II. a IV. výrok).

3.3. Keďže neboli splnené zákonné podmienky na doplnenie rozsudku odvolacieho súdu v zmysle § 255 CSP, odvolací súd zamietol návrh žalovanej 2/ na doplnenie predmetného rozsudku.

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu (viď bod. 2) podala dovolanie žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka 1/“) a ako výslovne uviedla „proti všetkým jeho výrokom“. Dovolateľka 1/ vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k

porušení práva na spravodlivý proces; a § 421 ods. 1 písm. a) CSP, podľa ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

4.1. Dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP odôvodnila tým, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že odvolací súd dostatočne nezohľadnil všetky individuálne okolnosti posudzovanej veci, ako aj, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený vo vzťahu k jej odvolacej argumentácii. Odvolací súd sa podľa jej názoru nevysporiadal najmä s jej námietkou, že počas dokazovania pred súdom prvej inštancie bolo jednoznačne preukázané, že došlo k zanedbaniu prevenčnej povinnosti žalobcu v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, ktorú nemožno prehliadať a nevyhodnotiť vo vzťahu k náhrade škody, nakoľko ide o kľúčovú otázku súvisiacu s predmetom posudzovanej veci. Vyhodnotenie skutkového a právneho stavu veci považovala za neobjektívne a svojvoľné.

4.2. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP položila nasledovné otázky:

„a) Možno za skutočnú škodu v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka považovať sumu, ktorá zodpovedá výške nákladov na opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti): (i) bez zohľadnenia zhodnotenia poškodenej veci (nehnuteľnosti) a (ii) napriek tomu, že táto suma nebola v skutočnosti uhradená poškodeným za opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti)?

b) Je súd povinný v súlade s ustanovením § 441 Občianskeho zákonníka v konaní o žalobách na náhradu škody aj bez návrhu skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spoluzavinenia poškodeného?“

4.3. Vo vzťahu k prvej dovolacej otázke (jej podotázok) dovolateľka 1/ poukázala na ustanovenie § 422 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Ako rozhodnutia, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, uviedla rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to: rozsudok z 24. marca 2010, sp. zn. 5Cdo/89/2008, rozsudok zo 06. apríla 2011 sp. zn. 6Cdo/174/2010, rozsudok z 26. apríla 2012, sp. zn. 5Cdo/200/2011, rozsudok z 28. marca 2013, sp. zn. 2Obdo/48/2012. Zároveň uviedla, že na predmetnú vec nemožno aplikovať rozsudok sp. zn. 2Obdo/48/2012, a to s poukazom na rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. mája 2017 sp. zn. 12Co/597/2015. Uvedené rozhodnutie sa týka náhrady škody na motorovom vozidle vzniknutej v dôsledku dopravnej nehody a riešenia otázky amortizácie pri takomto prípade náhrady škody. Mala za to, že v prípade nehnuteľností, resp. stavieb, najmä, keď dôjde k ich zásadnejšej rekonštrukcii, ako tomu je v prejednávanom prípade, sa ich cena zvyšuje, pričom v prípade opravy motorových vozidiel po škodovej udalosti, sa ich hodnota znižuje. Namietala, že odvolací súd nesprávne právne interpretoval pojem škoda. Súd v rozpore s ustanovením § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka priznal žalobcovi náhradu škody vo výške 110.393,42 eura, ktorá nezodpovedá výške skutočnej škody, nakoľko táto suma nepredstavuje majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predošlého stavu, dokonca nepredstavuje ani sumu zmenšenia hodnoty majetku žalobcu. Uviedla, že ako vyplýva z judikatúry najvyššieho súdu a judikatúry všeobecných súdov, pri škode vzniknutej na veci použitej a čiastočne opotrebovanej, musí byť prihliadnuté k všeobecnej cene veci v dobe poškodenia a k rozsahu poškodenia, pričom od čiastky vyjadrujúcej náklady na opravu veci, musí byť odpočítaná čiastka zodpovedajúca zhodnoteniu veci jeho opravou oproti pôvodnému stavu, v opačnom prípade by poškodenému vzniklo bezdôvodné obohatenie zhodnotením veci, pokiaľ by opotrebované súčasti boli nahradené súčasťami novými. Poukázala na znalecký posudok č. 048/2016 vyhotovený znalcom Ing. Ivanom Čiernym. Namietala, že pred súdmi nižšej inštancie poukazovala na zanedbaný stav predmetných poškodených priestorov, pričom došlo k výraznému zhodnoteniu nehnuteľnosti oproti pôvodnému stavu. Uviedla, že znalec určil výšku skutočnej škody na 54.660,33 eura, výšku škody - naturálnu reštitúciu 49.371,79 eura, pričom podľa znaleckého posudku náklady na opravu predstavovali sumu 110.393,42 eura, z ktorej sumy súd vychádzal pri určovaní výšky škody. Súd podľa názoru dovolateľky nesprávne určili výšku škody. Žalobca v rámci opravy značne zhodnotil svoju nehnuteľnosť, keď opravil a vymenil aj časti stavby a vybavenie stavby, ktoré neboli poškodené požiarom, potom výška skutočnej škody sa nemôže rovnať výške nákladov na opravu, z ktorej sumy vychádzal súd pri určovaní výšky škody. Taktiež poukázala na skutočnosť, že žalovaná 2/ posúdila výšku škody na sumu 52.016,86 eura. Dovolateľka mala za to, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď síce aplikoval správnu právnu normu - ustanovenie § 442 ods. 1

Občianskeho zákonníka, ale ju nesprávne interpretoval, to znamená, že nesprávne interpretoval pojem skutočná škoda. Dovolateľka ďalej uviedla, že žalobca doposiaľ nezaplatil zhotoviteľovi za stavebné práce súvisiace s opravami v celej výške, pričom boli splatné v roku 2011 a sú už premlčané viac ako 5 rokov. Poukázala na faktúry za dodané stavebné práce, ktorých suma predstavuje 126.881,04 eura bez DPH (152.275,25 eura s DPH), od ktorej žalobca v konaní odvíjal svoj nárok. V tejto súvislosti žalovaná 1/ poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. februára 2003 sp. zn. 25Cdo/986/2001, ako aj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. septembra 2012, sp. zn. 15Co/114/2011, keď skutočná škoda môže vzniknúť až zaplatením dlhu veriteľovi a nie poškodením. Škoda tak mohla vzniknúť maximálne vo výške predstavujúcej úhrady za stavebné práce v sume 31.115,28 eura. Zároveň namietala, že rozsah poškodenia priestorov žalobcu absolútne nezodpovedá vykonaným stavebným činnostiam deklarovaným v súpise prác. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie vyvodil nesprávne skutkové zistenia, keď konštatoval, že žalované 1/ a 2/ nepreukázali, že by žalobca pri odstraňovaní následkov poškodenia vykonal opravu aj toho, čo nebolo požiarom znehodnotené. Dovolateľka uzavrela, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, vec nesprávne právne posúdil a žalobca sa tak bezdôvodne obohatil na úkor dovolateľky.

4.4. Vo vzťahu k druhej vymedzenej dovolacej otázke dovolateľka 1/ poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to: rozsudok z 25. apríla 2017 sp. zn. 5Cdo/215/2015, rozsudok z 27. augusta 2008, sp. zn. 1MOBdo/1/2008. Zároveň poukázala aj na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 27. marca 2014, sp. zn. 9Co/127/2013. Dovolateľka mala za to, že v konaniach o náhradu škody je povinnosťou súdu aj bez návrhu skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spoluzavinenia žalobcu (R 22/1979). Uviedla, že zo strany žalobcu ako prenajímateľa došlo k porušeniu povinnosti, jednak keď prenajaté priestory prenajímal v zlom technickom stave, a taktiež, keď predmet nájmu v deň, kedy došlo k požiaru, riadne neprevzal a neskontroloval v čase, kedy ho podľa nájomnej zmluvy užíval on sám, z čoho jednoznačne vyplýva porušenie prevenčnej povinnosti na strane žalobcu ako poškodeného a zakladá jeho spoluzavinenie na vzniknutej škode. Uzavrela, že súdy nižšej inštancie v rozpore s ustálenou praxou dovolacieho súdu neskúmali, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovanej 1/ v dôsledku spolu zavinenia žalobcu ako poškodeného, čím neaplikovali ustanovenie § 441 Občianskeho zákonníka, a teda vec nesprávne právne posúdili.

4.5. Dovolateľka 1/, uplatňujúc dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP napadla rozhodnutie odvolacieho súdu aj vo výroku o trovách konania, ktorý považovala za nesprávny, nezákonný a nespravodlivý výrok, popierajúci zásadu úspechu vo veci, teda úspechu vo veci dovolacieho konania.

4.6. Dovolateľka 1/ navrhovala, aby dovolací súd zmenil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a žalobu zamietol, alternatívne zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vrátil mu vec na ďalšie konanie, prípadne, aby dovolací súd zrušil rozsudky súdov nižšej inštancie a vrátil vec súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Žalobca v písomnom vyjadrení k dovolaniu považoval dovolanie žalovanej 1/ za neprípustné, ako aj nedôvodné a navrhoval, aby ho dovolací súd odmietol vo vzťahu k výrokom I. a II. ako aj, aby ho v časti vo vzťahu k výroku III. odmietol ako podané neoprávnenou osobou.

6. Žalovaná 2/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu považovala dovolanie žalovanej 1/ za neprípustné, ako aj nedôvodné a navrhovala, aby ho dovolací súd odmietol, resp. zamietol.

7. Proti uzneseniu odvolacieho súdu (viď bod 3.) podala dovolanie žalovaná 2/ (ďalej aj „dovolateľka 2/“). Dovolateľka 2/ vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. f) CSP, podľa ktorého súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

7.1. Dovolateľka 2/ v tejto súvislosti namietala, že: i) odvolací súd nerozhodol o jej nároku na náhradu trov konania odvolacieho konania, ani dovolacieho konania, čím došlo k stavu denegatio iustitiae (odmietnutiu spravodlivosti), ii) nekonal so žalovanou 2/ ako so stranou odvolacieho a dovolacieho konania, iii) postupoval arbitrárne, keď nerešpektoval inštrukcie nadriadeného súdu, iv) odôvodnenie uznesenia je nezrozumiteľné a nelogické, pričom odvolací súd sa nevysporiadal s niektorými argumentami žalovanej 2/.

7.2. Dovolateľka 2/ v dovolaní poukázala na § 453 ods. 3 CSP, § 256 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP.

Mala za to, že odvolací súd o jej nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v novom druhostupňovom rozsudku vôbec nerozhodol, pričom odvolací súd ani na základe návrhu žalovanej 2/ na doplnenie rozsudku nezjednal nápravu. Namietala, že nepochybne bolo povinnosťou súdu rozhodnúť o nároku žalovanej 2/ o jej hmotnom práve na náhradu trov konania, ktoré jej vzniklo vzhľadom na procesné účastníctvo v sporovom konaní. Odvolací súd zamietnutím návrhu žalovanej 2/ na doplnenie druhostupňového rozsudku jej odmietol poskytnúť ústavou garantovanú súdnu ochranu a možnosť riešiť svoju vec v spravodlivom súdnom procese zaručené v čl. 46 ods. 1 Ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru. Zároveň namietala, že odvolací súd na jednej strane v odôvodnení konštatoval, že žalovaná 2/ bola účastníčkou odvolacieho i dovolacieho konania, na druhej strane jej postavenie ako strany sporu spochybňuje, keď uvádza, že bola stranou odvolacieho a dovolacieho konania iba formálne. Krajský súd zároveň dôvodí, že odvolanie má síce suspenzívny charakter, avšak v prípade odmietnutia odvolania nadobúda napadnuté rozhodnutie právoplatnosť spätne, a teda že strana od spätne stanoveného momentu právoplatnosti už nebola stranou konania. Na základe takejto nezrozumiteľnej koncepcie došiel krajský súd k záveru, že neboli splnené podmienky na doplnenie rozsudku odvolacieho súdu o rozhodnutie o nároku žalovanej 2/ na náhradu trov konania. To, že žalovaná 2/ bola reálne stranou odvolacieho i dovolacieho konania vyplýva z viacerých skutočností: súdy s ňou konali, vyzývali ju na vyjadrenie sa k odvolaniu i dovolaniu, poučovali ju o prostriedkoch procesného útoku a procesnej obrany, doručovali jej písomnosti. Žalovaná 1/ podaním odvolania aj do výrokov - vzťahu medzi žalobcom a žalovanou 2/, vtiahla žalovanú 2/ do odvolacieho konania, pričom žalovaná 1/ by za toto rozhodnutie mala niesť procesnú zodpovednosť, žalovanej 2/ vzniklo podaním odvolania procesné riziko a musela primeraným procesným spôsobom reagovať, s čím jej vznikali náklady súvisiace s bránením jej práv. Taktiež dovolací súd rozhodol o pokračovaní v konaní so žalovanou 2/, čím ju nepochybne považoval za stranu dovolacieho konania, pričom na základe uvedeného možno dospieť aj k záveru, že bola nepopierateľne aj stranou odvolacieho konania. Vzhľadom na to, že žalovaná 2/ bola stranou odvolacieho i dovolacieho konania, súd bol povinný rozhodnúť aj o jej nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Odvolací súd zároveň nerešpektoval pokyn dovolacieho súdu o rozhodnutí o trovách pôvodného a dovolacieho konania, keď o týchto trovách jednej zo strán sporu vôbec nerozhodoval, pričom postupoval arbitrárne, výrok o trovách konania je neoddeliteľnou súčasťou súdneho rozhodnutia. Zároveň mala za to, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nezrozumiteľné a nelogické, keď krajský súd si v odôvodnení rozhodnutia vzájomne odporoval, označujúc žalovanú 2/ za stranu sporu a následne tvrdiac, že je stranou sporu iba formálne. Krajský súd zároveň nereagoval na námietky žalovanej 2/ prečo je stranou konania, ktorej patrí nárok na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Žalovaná 2/ zároveň poukázala na § 256 ods. 1 CSP, keď mala za to, že žalovaná 1/ procesne zavinila vznik trov konania u žalovanej 2/. Ak by žalovaná 1/ nenapadla rozsudok odvolaním aj výroky vzťahujúce sa iba na žalovanú 2/, žalovanej 2/ by pochopiteľne žiadne trovy konania neboli bývali vznikli. Keďže žalovaná 1/ procesne zavinila (vzhľadom na povinnosť procesnej diligencie) vznik trov žalovanej 2/, žalovaná 1/ mala byť zaviazaná na náhradu jej trov.

7.3. Dovolatelka 2/ navrhovala, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil, resp. napadnuté uznesenie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Dovolací súd v prvom rade považoval za potrebné prejednať dovolanie žalovanej 1/, ktoré bolo podané ako do veci samej, tak aj do ostatných výrokov rozsudku odvolacieho súdu.

9. Dovolací súd (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalovaná 1/, zastúpená v súlade so zákonom advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, dovolanie je v časti prípustné a dôvodné (vo vzťahu k výroku o trovách konania), preto bolo potrebné rozsudok odvolacieho súdu čiastočne zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu v zrušenom rozsahu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP) a vo zvyšnej časti dovolanie žalovanej 1/ odmietnuť. Dovolací súd uvádza nasledovné:

10. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a

slobôd.

11. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

12. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namiesto je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

13. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrúva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

14. Dovolateľka 1/ vyvodzovala prípustnosť dovolania v zmysle ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

14.1. Dovolací súd uvádza, že naznačenej mimoriadnej povahe dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

14.2. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej, alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

14.3. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

14.4. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

14.5. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

14.6. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým

spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

15. Dovolateľka 1/ v dovolaní uviedla, že podala dovolanie „proti všetkým jeho výrokom“, a teda podala dovolanie proti všetkým výrokom rozhodnutia odvolacieho súdu, a to v zmysle § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

16. Dovolateľka 1/ v prvom rade podala dovolanie proti potvrdzujúcemu výroku (výrok I.) rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým odvolací súd (okrem iného) potvrdil uloženie povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 82.370,71 eura s príslušenstvom (výrok I. rozsudku súdu prvej inštancie), pričom prípustnosť dovolania v tejto časti vyvodzovala v zmysle ustanovení § 420 písm. f) CSP a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

16.1. Dovolateľka 1/ v tejto súvislosti (vzhľadom na ňou uplatnený dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP) namietala, že odvolací súd jej nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Namietala, že odvolací súd dostatočne nezohľadnil všetky individuálne okolnosti posudzovanej veci, ako aj, že rozsudok odvolacieho súdu nie je dostatočne odôvodnený vo vzťahu k jej argumentácii, keď odvolací súd sa podľa jej názoru nevysporiadal najmä s jej námietkou, že počas dokazovania pred súdom prvej inštancie bolo jednoznačne preukázané, že došlo k zanedbaniu prevenčnej povinnosti žalobcu v zmysle § 415 Občianskeho zákonníka, ktorú nemožno prehliadať a nevyhodnotiť vo vzťahu k náhrade škody, nakoľko ide o kľúčovú otázku súvisiacu s predmetom posudzovanej veci. Zároveň v tejto súvislosti namietala, že vyhodnotenie skutkového a právneho stavu veci bolo neobjektívne a svojvoľné.

17. Dovolateľka 1/ v tejto časti vyvodzujúc prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP predovšetkým namietala nepreskúmateľnosť rozhodnutia odvolacieho súdu s tým, že odvolací súd sa nedostatočne vysporiadal s jej odvolacími námietkami, nezohľadňujúc dostatočne individuálne okolnosti prejednávanej veci.

17.1. Najvyšší súd zároveň už v minulosti vo viacerých svojich rozhodnutiach, práve pod vplyvom judikatúry EŠLP a ústavného súdu, zaujal stanovisko, že medzi práva strany civilného procesu na zabezpečenie spravodlivej ochrany jej práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na spravodlivý proces, a že za porušenie tohto práva treba považovať aj nedostatok riadneho a vyčerpávajúceho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu rozhodnutie náležite odôvodniť je totiž odrazom práva strany sporu na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa zaoberá všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby, ako aj špecifickými námietkami strany sporu. Za predpokladu, že ide o rozhodné závery, na ktorých stojí súdne rozhodnutie, keďže sa nevyžaduje odpoveď na každú vznesenú námietku. Odôvodnenie rozhodnutia však neznamená, že na každý argument sťažovateľa je súd povinný dať podrobnú odpoveď. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.

17.2. Dovolací súd k tejto námietke dovolateľky 1/ uvádza, že súdy v rozsudkoch jasne a zrozumiteľne uviedli dôvody, na ktorých založili svoje rozhodnutia, zaoberali sa najdôležitejšími argumentami vznesenými stranami sporu (vrátane odvolacích námietok) a uviedli dôvody pre ich prijatie alebo odmietnutie. Z uvedeného dôvodu nebolo možné považovať za adekvátne ani tvrdenie z dovolania o nepreskúmateľnosti rozhodnutia, či o úplnej absencii vysporiadania sa s námietkami dovolateľky 1/, o také prípady tu zjavne nešlo. Išlo tu o prípad subjektívnej nespokojnosti dovolateľky 1/ s tým, ako sa s jej námietkami a argumentáciou vysporiadal odvolací súd. Zjavnou snahou dovolateľky 1/ bolo uplatniť vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP len preto, že záver odvolacieho súdu nebola ochotná prijať za správny.

17.3. Podľa odvolacieho súdu, odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie, nemožno považovať za neodôvodnený, či rozporuplný. V prejednávanej veci odvolací súd v odôvodnení svojho (dovolaním napadnutého) rozhodnutia dospel k záveru o správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, pokiaľ išlo o skutkové zistenia, vyhodnotenie rozhodujúcich skutočností a právne posúdenie veci. Podľa názoru odvolacieho súdu sa súdy nižšej inštancie vyčerpávajúco venovali

všetkým pre vec rozhodným aspektom prejednávaneho sporu. Odvolací súd sa vysporiadal aj s jednotlivými odvolacími dôvodmi (viď body 15. až 22. odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a podal vysvetlenie, prečo ich nepovažoval za dôvodne uplatnené. V súvislosti s dovolacími námietkami žalovanej 1/ dovolací súd zdôrazňuje, že odvolací súd poskytol odpoveď na jej námietky týkajúce sa zodpovednosti žalobcu pri prenášaní nehnuteľnosti v zlom technickom stave a jeho spoluzavinení, (a teda aj námietky spoluzavinenia v dôsledku zanedbania všeobecnej preventívnej povinnosti) ako aj zdôvodnil záver o nepreukázaní spoluzavinenia žalobcu, keď odvolací súd vo vzťahu k jej námietkam uviedol, že: „v konaní bolo jednoznačne preukázané vykonaným znaleckým dokazovaním, ako aj výpoveďami svedkov a odborným vyjadrením, že jedinou príčinou vzniku škody na majetku žalobcu bolo porušenie povinnosti zo strany žalovaného 1/.“ Znalec Ing. Peter Mišík túto príčinu určil „s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote“. Príčinou požiaru teda bola blízkosť horľavého materiálu - drevené schodisko (divadelná kulisa) k akumulčnému vykurovaniu. Iná príčina požiaru v predmetnom konaní preukázaná nebola. Znalec jednoznačne preukázal, že ak by bola aj akumulčná pec v zlom technickom stave, znalec by to nepovažoval za priamy zdroj požiaru. Bez priloženia horľavého materiálu blízko pece pri nedodržaní bezpečnej odstupovej vzdialenosti, by sa zlý technický stav pece neprejavil samovznietením. Nebolo teda v konaní preukázané spoluzavinenie žalobcu a námietka žalovaného 1/ je nedôvodná.“ (bod 22. odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Taktiež odvolací súd sa stotožnil (§ 387 ods. 2 CSP) aj so závermi súdu prvej inštancie (bod 10. odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie), ktorý uviedol, že: „znalec Ing. Peter Mišík, ako aj odborný posudok, sa zhodli, že umiestnením horľavého predmetu pri peci došlo k porušeniu § 13 ods. 3 vyhlášky č. 401/2007 Z. z. o technických podmienkach a požiadavkách na protipožiaru bezpečnosť pri inštalácii a prevádzkovaní palivového spotrebiča, elektrotepeľného spotrebiča a zariadenia ústredného vykurovania a pri výstavbe a používaní komína a dymovodu a o lehotách ich čistenia a vykonávania kontrol, ktoré bolo v priamej príčinnej súvislosti so vznikom požiaru (v spojení s Prílohou č. 1 tejto vyhlášky). Keďže v danom prípade existuje konkrétna právna úprava vzťahujúca sa na konanie, ktorého protiprávnosť sa posudzuje, a teda možno určiť, aká konkrétna povinnosť bola porušená, vychádzajúc zo súdnej praxe, ustanovenie § 415 Občianskeho zákonníka súd nepoužil (viď rozhodnutie Krajského súdu v Nitre, sp. zn.: 5Co/92/2012 z 20. júna 2012). Hoci nebola znalci predložená žiadna správa o odborných prehliadkach a skúške elektrického spotrebiča - elektrických akumulčných kachlí, s čím súvisí povinnosť vyplývajúca z vyhlášky č. 401/2007 Z. z., a to udržiavať spotrebiče v rozsahu a spôsobom určeným v technickej norme, ak tá nie je, tak určeným výrobcom, podľa znalci predloženej správy o odbornej prehliadke a skúške elektrického zariadenia v divadelnej sále z 11. 03. 2009 tvoriacej súčasť zn. posudku č. 4/2015, týkajúcej sa čiastočne aj revízie napájania akumulčných pecí, bolo elektrické zariadenie v bezpečnom stave, bez závad vážneho charakteru. Na základe toho, na pojednávaní uviedol, že akumulčné pece by boli schopné prevádzky, aj keby nemali revízne správy (nevedel posúdiť, či bola dodržaná u žalobcu povinnosť mať kontrolu vykonávania akumulčných pecí). Ak by aj bola akumulčná pec v zlom technickom stave, znalec by tento nepovažoval za priamy zdroj požiaru. Bez priloženia horľavého materiálu blízko pece pri nedodržaní bezpečnej odstupovej vzdialenosti, by sa zlý technický stav pece neprejavil samovznietením. Z tohto dôvodu súd nemá za to, že požiar a v dôsledku neho vzniknuté poškodenie nehnuteľnosti žalobcu, si spôsobil tento sám, príp. ho spoluzavinil, prípadné nezabezpečenie predmetu nájmu v riadnom technickom a prevádzkyschopnom stave nezabezpečením bezpečného technického prevádzkovania akumulčných kachlí žalobcom nemohlo priamo zapríčiniť škodu. Aj keď mal od 20. 01. 2011 užívať nehnuteľnosť žalobca (bolo to medzi stranami nesporné), ku konaniu (ponechaniu dreveného schodiska v blízkosti akumulčných kachlí), ktoré zapríčiniло požiar, došlo v predchádzajúci večer (19. 01. 2011), t. j. v čase, keď mal v užívaní nehnuteľnosť žalovaný 1/.“

17.4. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa. Žalovaná 1/ tak v tomto kontexte neopodstatnene namietala existenciu vady zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Správnosťou právneho posúdenia veci konajúcimi súdmi sa dovolací súd pri dovolacom dôvode v zmysle § 420 CSP nemal možnosť zaoberať.

18. Pokiaľ žalovaná 1/ mienila vyvodzovať prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 písm. f) CSP aj z dôvodu nesprávneho vyhodnotenia dôkazov a nesprávneho zistenia skutkového stavu veci, dovolací súd považuje za potrebné opakovane zdôrazniť, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v

dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, nie je súdom skutkovým. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd, ktorý je v zmysle § 442 CSP viazaný skutkovým stavom, tak ako ho zistil odvolací súd a jeho prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porov. I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní, (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, dovolací súd takú vadu nezistil.

18.1. Nedostatočne zistený skutkový stav veci, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2018, 3Cdo/94/2018, 6Cdo/69/2020, 9Cdo/209/2020). Pri posudzovaní ústavnosti tohto právneho názoru nedospel ústavný súd (II. ÚS 465/2017) k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti.

19. V prípade, ak dovolateľka 1/ v tejto súvislosti s nesprávnym procesným postupom odvolacieho súdu namietala aj nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom, dovolací súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017). Ako vyplýva aj z judikatúry ústavného súdu, iba skutočnosť, že dovolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia odvolacieho súdu (napr. I. ÚS 188/06).

20. Na základe uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ nie je v tejto časti podľa § 420 písm. f) CSP prípustné, preto ho v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

21. Žalovaná 1/ podaným dovolaním napadla výrok I. rozhodnutia odvolacieho súdu v potvrdzujúcom výroku rozsudku súdu prvej inštancie (výroku I.) o uložení povinnosti žalovanej 1/ zaplatiť žalobcovi sumu 82.370,71 eura s príslušenstvom, aj na základe ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

22. Dovolateľka 1/ namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. V danom prípade z dovolania žalovanej 1/ vyplýva, že v uplatnenom dovolacom dôvode podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP položila nasledovné otázky:

„a) Možno za skutočnú škodu v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka považovať sumu, ktorá zodpovedá výške nákladov na opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti): (i) bez zohľadnenia zhodnotenia poškodenej veci (nehnuteľnosti) a (ii) napriek tomu, že táto suma nebola v skutočnosti uhradená poškodeným za opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti)?

b) Je súd povinný v súlade s ustanovením § 441 Občianskeho zákonníka v konaní o žalobách na náhradu škody aj bez návrhu skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spoluzavinenia poškodeného?“

23. Právnym posúdením veci je aplikácia práva na zistený skutkový stav. Je to činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie k záveru o právach a povinnostiach účastníkov právneho vzťahu. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval.

24. Aby na základe dovolania podaného podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 432 ods. 1 CSP), musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 431 až § 435 CSP. K posúdeniu dôvodnosti dovolania, (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Aj právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP, podobne ako predchádzajúca právna úprava, dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

25. Otázkou relevantnou podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP môže byť len otázka právna (nie skutková otázka). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu, (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu, (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázkou relevantnou podľa tohto ustanovenia môže byť len právna otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Otázky síce riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle tohto ustanovenia. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa tohto ustanovenia.

26. Dovolací súd zdôrazňuje, že nevyhnutným predpokladom pre posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 písm. a) CSP je, že ide o otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, vyriešenie ktorej nemalo určujúci význam pre rozhodnutie odvolacieho súdu, (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia.

27. Ako prvou otázkou vymedzenou dovolateľkou 1/ sa najvyšší súd zaoberal otázkou, „či je súd povinný v súlade s ustanovením § 441 Občianskeho zákonníka ex offio skúmať v konaní o žalobách o náhradu škody, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spoluzavinenia poškodeného?“.

27.1. Dovolateľka 1/ v danom prípade namietala otázku rozsahu škody (obmedzenie jej zodpovednosti spoluzavinením poškodeného), keď mala za to, že súdy nižšej inštancie v rozpore s ustálenou praxou dovolacieho súdu neskúmali, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovanej 1/ v dôsledku spoluzavinenia žalobcu ako poškodeného. Podľa názoru dovolateľky 1/ súdy neaplikovali § 441 Občianskeho zákonníka, v dôsledku čoho vec nesprávne právne posúdili.

27.2. V tejto súvislosti dovolateľka 1/ poukázala na rozsudky Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to: rozsudok z 25. apríla 2017 sp. zn. 5Cdo/215/2015, rozsudok z 27. augusta 2008, sp. zn. 1MOBdo/1/2008. Zároveň poukázala aj na uznesenie Krajského súdu v Trnave z 27. marca 2014, sp. zn. 9Co/127/2013. Dovolateľka 1/ mala za to, že v konaniach o náhradu škody je povinnosťou súdu aj bez návrhu skúmať, či sú dané dôvody pre obmedzenie zodpovednosti žalovaného v dôsledku spolu zavinenia žalobcu (R 22/1979).

27.3. Dovolateľka 1/ v súvislosti s uplatnenými námietkami ďalej uviedla, že zo strany žalobcu ako prenajímateľa došlo k porušeniu povinnosti, jednak keď prenajaté priestory prenajímal v zlom technickom stave, a taktiež keď predmet nájmu v deň, kedy došlo k požiaru, riadne neprevzal a neskontroloval v čase, kedy ho podľa nájomnej zmluvy užíval on sám, z čoho jednoznačne vyplýva porušenie prevenčnej povinnosti na strane žalobcu ako poškodeného a zakladá jeho spoluzavinenie na vzniknutej škode.

28. Z dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu vyplýva, že súdy nižšej inštancie sa otázkou rozsahu škody, resp. otázkou spoluzavinenia poškodeného (§ 441 Občianskeho zákonníka) zaoberali (viď bod 22. rozsudku odvolacieho súdu a bod 10. a nasl. rozsudku súdu prvej inštancie), a to na základe procesnej obrany žalovanej, ktorá počas konania tvrdila, že poškodený je spoluzodpovedný za

vznik škody. Odvolací súd dospel k záveru, že žalovaná 1/ v konaní neunesla dôkazné bremeno ani ohľadom svojho tvrdenia a to, že žalobca priestory prenajímal v zlom technickom stave a nebolo v konaní preukázané ani spoluzavinenie žalobcu. V konaní bolo jednoznačne preukázané vykonaným znaleckým dokazovaním, ako aj výpoveďami svedkov a odborným vyjadrením, že jedinou príčinou vzniku škody na majetku žalobcu bolo porušenie povinnosti zo strany žalovanej 1/. Znalec Ing. Peter Mišík túto príčinu určil „s pravdepodobnosťou blížiacou sa k istote“. Príčinou požiaru teda bola blízkosť horľavého materiálu - drevené schodisko (divadelná kulisa) k akumuláčnému vykurovaniu. Iná príčina požiaru v predmetnom konaní preukázaná nebola. Znalec jednoznačne preukázal, že ak by aj bola akumuláčná pec v zlom technickom stave, znalec by to nepovažoval za priamy zdroj požiaru. Bez priloženia horľavého materiálu blízko pece pri nedodržaní bezpečnej odstupovej vzdialenosti, by sa zlý technický stav pece neprejavil samovznietením.

29. Keďže sa súdy nižšej inštancie otázkou spoluzavinenia poškodeného zaoberali a posudzovali aj aplikáciu § 441 Občianskeho zákonníka, dovolateľkou 1/ nastolená otázka týkajúca sa povinnosti súdov ex offio sa zaoberať spoluzavinením poškodeného, nie je v kontexte prejednávanej veci otázkou relevantnou, pretože ju súdy zodpovedali v zhode s názorom dovolateľky 1/. V tejto časti preto nemožno dovolanie žalovanej 1/ považovať za procesne prípustné.

30. Len skutočnosť, že dovolateľka 1/ nesúhlasí so záverom odvolacieho súdu o nepreukázaní existencie spoluviny poškodeného a prípadne aj neunesení dôkazného bremena z jej strany, sama osebe nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť jej dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, pretože tento záver súdov bol výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré v konaní vyšli najavo, a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k právnomu záveru a prijatiu ich rozhodnutia. Žalovaná 1/ síce formálne odôvodnila dovolanie nesprávnosťou právneho posúdenia veci súdmi nižšej inštancie v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP, ale podstatná časť jej dovolacej argumentácie smeruje k vyhodnoteniu dôkazov a s tým súvisiace nesprávnosti (aj neúplnosť) skutkových zistení súdmi nižšej inštancie, čo nie je relevantný dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

31. K ostatnej polemike dovolateľky 1/ uvádzanej v rámci tejto otázky, týkajúcej sa záveru súdov, že nie je daná spoluvina poškodeného, dovolací súd uvádza, že sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu niektorého problému, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 CSP.

32. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázka nastolená žalovanou 1/ v dovolaní nemá v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

33. Dovolateľka 1/ ďalej položila otázku „či možno za skutočnú škodu v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka považovať sumu, ktorá zodpovedá výške nákladov na opravu poškodenej veci (nehnutelnosti) bez zohľadnenia zhodnotenia poškodenej veci (nehnutelnosti)?“.

33.1. Dovolateľka 1/ v danom prípade namietala, že súdy nižšej inštancie mali zohľadniť skutočnosť, že rekonštrukciou nehnuteľnosti sa jej hodnota zvýšila. Namietala, že pri škode vzniknutej na veci použitej a čiastočne opotrebovanej, musí byť prihliadnuté k všeobecnej cene veci v dobe poškodenia a k rozsahu poškodenia, pričom od čiastky vyjadrujúcej náklady na opravu veci musí byť odpočítaná čiastka zodpovedajúca zhodnoteniu veci jeho opravou oproti pôvodnému stavu, v opačnom prípade by poškodenému vzniklo bezdôvodné obohatenie zhodnotením veci, pokiaľ by opotrebované súčasti boli nahradené súčasťami novými. Uviedla, že poukazovala na zanedbaný stav predmetných poškodených priestorov, pričom došlo k výraznému zhodnoteniu nehnuteľnosti oproti pôvodnému stavu. Žalobca značne zhodnotil nehnuteľnosť, keď opravil a vymenil aj časti stavby a jej vybavenie, ktoré neboli poškodené požiarom. Zároveň mala za to, že výška skutočnej škody sa nemôže rovnať výške nákladov na opravu, z ktorej sumy vychádzali súdy pri určovaní výšky škody. Súdy v rozpore s ustanovením §

442 ods. 1 Občianskeho zákonníka priznali žalobcovi náhradu škody vo výške 110.393,42 eura, ktorá nezodpovedá výške skutočnej škody, nakoľko táto suma nepredstavuje majetkové hodnoty, ktoré bolo nutné vynaložiť, aby došlo k uvedeniu veci do predošlého stavu, dokonca nepredstavuje ani sumu zmenšenia hodnoty majetku žalobcu. Zároveň namietala, že rozsah poškodenia priestorov žalobcu absolútne nezodpovedá vykonaným stavebným činnostiam deklarovaným v súpise prác. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie vyvodil nesprávne skutkové zistenia, keď konštatoval, že žalované 1/ a 2/ nepreukázali, že by žalobca pri odstraňovaní následkov poškodenia vykonal opravu aj toho, čo nebolo požiarom znehodnotené. Dovolateľka 1/ mala za to, že odvolací súd vec nesprávne právne posúdil, keď síce aplikoval správnu právnu normu - ustanovenie § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ale ju nesprávne interpretoval, to znamená, že nesprávne interpretoval pojem skutočná škoda.

33.2. Ako rozhodnutia, od ktorých sa mal odvolací súd odkloniť, uviedla rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, a to: rozsudok z 24. marca 2010, sp. zn. 5Cdo/89/2008, rozsudok zo 06. apríla 2011 sp. zn. 6Cdo/174/2010, rozsudok z 26. apríla 2012, sp. zn. 5Cdo/200/2011, rozsudok z 28. marca 2013, sp. zn. 2Obdo/48/2012. Zároveň mala za to, že na predmetnú vec nemožno aplikovať rozsudok sp. zn. 2Obdo/48/2012.

34. Z dovolateľkou 1/ nastolenej otázky vyplýva, že namieta nesprávnu interpretáciu pojmu skutočná škoda v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka, pričom v odôvodnení riešila zároveň otázku výšky náhrady škody, zohľadnenia zhodnotenia nehnuteľností, a teda aj aplikácie a výkladu § 443 Občianskeho zákonníka.

35. V prípade posudzovania otázky výšky náhrady škody a zohľadnenia zhodnotenia nehnuteľností, dovolací súd nemohol pristúpiť k posúdeniu predmetnej otázky, nakoľko súdy nižšej inštancie sa touto otázkou z hľadiska právneho posúdenia veci nezaoberali, keď dospeli k záveru, že dovolateľka neuniesla dôkazné bremeno ohľadom jej tvrdení o zhodnotení nehnuteľností. Dovolateľka svoju otázku založila na inom skutkovom základe (navyše len tvrdenom a nie preukázanom) než súd, čo spravidla môže viesť k iným právnym záverom, a preto takým spôsobom nie je možné správne naplniť podmienku vymedzenia nesprávneho právneho posúdenia veci odvolacím súdom v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 421 CSP.

36. Z rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva, že súdy dospeli k záveru, že dovolateľka 1/ neuniesla dôkazné bremeno ohľadom jej tvrdení o zhodnotení nehnuteľností poškodeného. Prípadný nesúhlas so záverom odvolacieho súdu o neunesení dôkazného bremena, sám osebe nemôže byť spôsobilý založiť prípustnosť dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP (viď aj bod 30. odôvodnenia tohto rozhodnutia). Žalovaná 1/ taktiež v dovolaní s otázkou, koho v danej veci zaťažovalo dôkazné bremeno, v ničom nepolemizovala.

36.1. Rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo od dovolateľkou 1/ nastolenej otázky, preto jej riešenie by bolo v tomto prípade iba čisto akademické/hypotetické.

37. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 8Cdo/140/2018, v ktorom uviedol, že: „17. Dôkazné bremeno je inštitútom práva procesného, pretože je nerozlučne spojené s civilným sporovým konaním a prejavuje sa vo výsledku sporu. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozsudku náležite uviedol, na základe akých skutočností dospel k záveru, že žalobca neuniesol dôkazné bremeno, čo malo v danej veci za následok zamietnutie žaloby. Pri hodnotení dôkazov nemožno odvolaciemu súdu vyčítať pochybenia, a preto ani nemožno polemizovať s jeho závermi, ktoré žalobca namieta v dovolaní (porovnaj napr. rozhodnutie sp. zn. 5Cdo/328/2012) ...“

18. Právnou otázkou relevantnou z hľadiska ustanovenia § 421 ods. 1 CSP môže byť len otázka, kto je v danom spore nositeľom dôkazného bremena. Pre zodpovedanie tejto otázky je totiž rozhodujúca hmotnoprávna úprava vzťahu, z ktorého žalobca vyvodzuje svoje právo alebo povinnosť žalovaného. Dôkazné bremeno zaťažuje žalobcu, v ktorého záujme je preukázanie pravdivosti ním tvrdených skutočností, zakladajúcich ním tvrdené právo. Na druhej strane žalovaného zaťažuje dôkazné bremeno spočívajúce v preukázaní skutočností, ktoré vylučujú existenciu uplatňovaného práva, ak jeho existenciu žalobca preukázal (tak napr. rozhodnutia sp. zn. 2Cdo/256/2012 a 6Cdo/95/2011).“

38. Dovolací súd zároveň v súvislosti so základným rozložením dôkazného bremena v civilnom sporovom konaní a procesných následkov stavu non liquet považuje za potrebné poukázať aj na Nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 09. júna 2020, sp. zn. I. ÚS 24/2019 (zverejnený v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 20/2020), ktorého právna veta znie: „I. Civilné sporové konanie je ovládané prejednávajúcou zásadou, v súlade s ktorou je úspech procesnej strany definovaný jej povinnosťou tvrdenia a na ňou nadväzujúcou dôkaznou povinnosťou a im zodpovedajúcim korelátom v podobe bremena tvrdenia a dôkazného bremena. Z prejednávacej zásady potom následne vyplýva základné procesné pravidlo, podľa ktorého každá strana je povinná dokazovať skutočnosti zodpovedajúce znakom právnej normy, ktorá je pre ňu priaznivá, a ktorej sa domáha. II. Strana domáhajúca sa týchto právnych následkov ponese aj nepriaznivé dôsledky stavu non liquet (neobjasneného určitého skutkového stavu, resp. určitej relevantnej skutočnosti), teda procesných následkov toho, ako keby bolo zistené, že k naplneniu skutkových predpokladov hypotézy právnej normy, ktorej účinkov sa domáhala, nedošlo.“

39. So zreteľom na uvedené dospel dovolací súd k záveru, že otázka nastolená žalovanou 1/ v dovolaní nemá v okolnostiach daného konania (a tohto dovolacieho konania) znaky relevantné v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, dovolací súd dovolanie v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP ako neodôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi.

40. Dovolateľka 1/ zároveň ako ďalšiu otázku nastolila, či „možno za skutočnú škodu v zmysle ustanovenia § 442 ods. 1 Občianskeho zákonníka považovať sumu, ktorá zodpovedá výške nákladov na opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti), napriek tomu, že táto suma nebola v skutočnosti uhradená poškodeným za opravu poškodenej veci (nehnuteľnosti)?“

40.1. Dovolateľka 1/ v tejto súvislosti poukázala na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 20. februára 2003 sp. zn. 25Cdo/986/2001, ako aj rozsudok Krajského súdu v Prešove z 18. septembra 2012, sp. zn. 15Co/114/2011, keď skutočná škoda môže vzniknúť až zaplatením dlhu veriteľovi a nie poškodením.

40.2. Dovolateľka 1/ ďalej v súvislosti s uplatnenými námietkami uviedla, že žalobca doposiaľ nezaplatil zhotoviteľovi za stavebné práce súvisiace s opravami v celej výške, pričom boli splatné v roku 2011 a sú už premŕčané. Škoda tak mohla vzniknúť maximálne vo výške predstavujúcej úhrady za stavebné práce v sume 31.115,28 eura. Poukázala na faktúry za dodané stavebné práce, ktorých suma predstavuje 126.881,04 eura bez DPH (152.275,25 eura s DPH), od ktorej žalobca v konaní odvíjal svoj nárok.

41. Dovolateľka 1/ namietala otázku vzniku škody, keď mala za to, že v danom prípade škoda mala vzniknúť až zaplatením za stavebné práce súvisiace s opravami v celej výške (zaplatením dlhu veriteľovi/zhotoviteľovi) a nie poškodením veci. Podľa názoru dovolateľky 1/ škoda mohla vzniknúť maximálne vo výške predstavujúcej úhrady za stavebné práce v sume 31.115,28 eura.

42. S ohľadom na takto dovolateľkou 1/ vymedzenú otázku (a jej zdôvodnenie), dospel dovolací súd k záveru, že dovolateľka 1/ vymedzenie právnej otázky neuplatnila v súlade so skutkovým stavom prípadu. Odôvodnenie ňou nesprávneho právneho posúdenia veci ohľadom vzniku škody vymedzuje (opiera) vznikom finančnej škody (zaplatením dlhu veriteľovi a nie poškodením veci) s poukazom na judikaturu Najvyššieho súdu Českej republiky a Krajského súdu v Prešove. V danej veci ale podľa záverov súdov vznikla materiálna škoda na majetku poškodeného požiarom a nie škoda v rámci finančných (peňažných) vzťahov medzi stranami.

42.1. Dovolateľka 1/ v danom prípade taktiež riadne nevymedzila - nekonkretizovala dovolací dôvod - odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP, keď v dovolaní poukázala na rozsudok Krajského súdu v Prešove prijaté v inej veci, ako aj na rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky (z 20. februára 2003 sp. zn. 25Cdo/986/2001). Dovolací súd v tejto súvislosti s výkladom pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu poukazuje na judikát R71/2018, ako aj na uznesenie NS SR z 31. 10. 2017, sp. zn. 6Cdo/129/2017, podľa ktorého rozhodnutia súdov iných štátov a teda ani rozhodnutia Ústavného súdu ČR a Najvyššieho súdu ČR pod tento pojem nespádajú. Do tohto pojmu nespádajú ani rozhodnutia okresných či odvolacích súdov SR.

43. Dovolací dôvod vo vzťahu k tejto otázke, tak nie je vymedzený spôsobom uvedeným v ustanovení § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd preto dovolanie žalovanej 1/ v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP, keď dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP.

44. Dovolateľka 1/ zároveň dovolaním uplatňujúc dovolacie dôvody v zmysle § 420 a § 421 ods. 1 písm. a) CSP napadla aj zvyšné potvrdzujúce výroky (výrok I. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil výroky IV., VIII., IX rozsudku súdu prvej inštancie) a odmietajúci (výrok III. rozsudku odvolacieho súdu) výrok rozhodnutia odvolacieho súdu, avšak dovolanie, resp. dovolacie dôvody proti týmto ostatným napadnutým výrokom bližšie argumentačne nevymedzila a nezdôvodnila. V zmysle § 431 ods. 2 CSP sa dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada. Taktiež v zmysle § 432 ods. 2 CSP je dovolateľ povinný uviesť v čom spočíva nesprávnosť právneho posúdenia, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dovolateľka 1/ však uvedené nespĺnila, pričom dôvody nemožno zistiť ani z obsahu dovolania (§ 124 ods. 1 CSP).

45. Dovolací dôvod vo vzťahu k ostatným potvrdzujúcim výrokom (výrok I. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým potvrdil výroky IV., VIII., IX rozsudku súdu prvej inštancie) a odmietajúcemu výroku (výrok III. rozsudku odvolacieho súdu) dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, tak nie je vymedzený spôsobom uvedeným v ustanoveniach § 431 ods. 2 a § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd preto dovolanie žalovanej 1/ v tejto časti odmietol podľa § 447 písm. f) CSP.

46. Dovolateľka 1/ uplatňujúc dovolací dôvod v zmysle § 420 písm. f) CSP zároveň dovolaním napadla výrok odvolacieho súdu o trovách odvolacieho a dovolacieho konania (výrok II. rozsudku odvolacieho súdu), ktorý považovala za nesprávny, nezákonný a nespravodlivý, popierajúci zásadu úspechu vo veci, teda úspechu vo veci dovolacieho konania.

47. Predmetom dovolacieho prieskumu je napádané rozhodnutie odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že rozhodovanie o trovách konania je integrálnou súčasťou civilného sporového konania, a ako také spadá pod čl. 46 ods. 1 ústavy (ústavný zákon č. 460/1992 Zb. Ústava Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov, ďalej len „ústava“), prostredníctvom ktorého sa zaručuje každému základné právo na súdnu ochranu. Všeobecný súd pri poskytovaní súdnej ochrany podľa čl. 46 ods. 1 ústavy môže postupom, ktorý nie je v súlade so zákonom (čl. 46 ods. 4 a čl. 51 ods. 1 ústavy), porušiť základné právo strany sporu na súdnu ochranu. Či je základné právo na súdnu ochranu naplnené reálnym obsahom (čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 46 ods. 4 ústavy), určuje zákonná úprava náhrady trov konania obsiahnutá v procesnom predpise, ktorú treba vykladať v súlade s vymedzeným obsahom a účelom základného práva na súdnu ochranu. Obsahom práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je ratio materiae aj právo na rozhodnutie o trovách konania, resp. o náhrade trov konania v súlade so zákonom (Robins proti Spojenému kráľovstvu z 23. septembra 1997).

48. Za rozhodnutie, ktorým sa konanie pred odvolacím súdom o danej otázke končí, možno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu, ktorým rozhodol o nároku na náhradu trov konania s konečnou platnosťou, preto je preskúmateľné v dovolacom konaní v zmysle § 420 CSP (I. ÚS 387/2019, I. ÚS 275/2018).

49. V sporovom konaní je rozhodovanie o trovách konania založené na zásade úspechu v spore vyplývajúcej z § 255 CSP, ktorá sa uplatní tak, že neúspešná strana sporu je povinná nahradiť v spore úspešnej strane trovy konania, ktoré jej vznikli. Uvedená zásada je doplnená zásadou zodpovednosti za zavinenie vyplývajúca z § 256 ods. 1 CSP. Uvedená zásada znamená, že trovy je povinná nahradiť tá zo strán, ktorá zaviniла, že vznikli.

50. Námiетка dovolateľky 1/ smeruje k nedostatočnému odôvodneniu rozhodnutia o trovách konania založenom na nespravodlivej aplikácii zákona (konkrétne zásady úspechu žalovanej 1/ v dovolacom

konaní).

51. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje na Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019 (zverejnenom v Zbierke nálezov a uznesení Ústavného súdu Slovenskej republiky pod č. 56/2019), ktorého právna veta znie: „Základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 Civilného sporového poriadku (zásada úspechu v konaní) nevylučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 Civilného sporového poriadku. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, pozn.).“

51.1. Taktiež v odôvodnení (bod 27.) uvedeného rozhodnutia ústavný súd uviedol, že: „sa žiada najskôr ozrejmiť, že na rozhodovanie o trovách dovolacieho konania sa primerane používajú ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie (§ 251 až § 264 CSP), pričom výrok o náhrade trov dovolacieho konania vychádza z výsledku dovolacieho konania. Keďže na základe žalobkyňou podaného dovolania bolo rozhodnutie krajského súdu zrušené, žalobkyňa bola v dovolacom konaní úspešná. Vo všeobecnosti platí, že plný úspech v spore sa zisťuje porovnaním žalobnej žiadosti (petitu) a výroku, ktorým sa rozhodlo vo veci samej. Obdobne, dovolacie konanie začaté na návrh žalobkyne a obsahujúce petít, ktorým žiadala napadnuté rozhodnutie krajského súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie, ktorému sa vyhovel, znamená plný úspech dovolateľky v dovolacom konaní (t. j. neúspech sťažovateľky), ktorý sa pri rozhodovaní o trovách konania zohľadňuje. Pomer rozdelenia náhrady trov konania zodpovedá pomeru víťazstva strany vo veci samej zníženého o pomernú časť jej neúspechu.“

52. Odvolací súd rozhodnutie o trovách odvolacieho a dovolacieho konania odôvodnil (v bode 23.) nasledovne: „O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ust. § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania a dovolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).“

53. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania, ako aj iného zainteresovaného subjektu na rozhodnutie, ktorého dôvody sú zjavné a zreteľné, právne udržateľné i spravodlivé, pretože práve odôvodnenie rozhodnutia je zárukou toho, že výkon spravodlivosti nebude arbitrárny (I. ÚS 117/07). Dovolací súd v tejto časti poukazuje na bod 17.1. odôvodnenia tohto rozhodnutia.

53.1. Z rozhodnutia odvolacieho súdu nie je zrejmé, či zohľadnil vyššie uvedené rozhodnutie ústavného súdu a ako sa s ním vysporiadal, keď z rozhodnutia odvolacieho súdu možno iba zistiť, že tento posudzoval na základe úspechu žalobcu v odvolacom konaní (t. j. v základnom konaní), aj jeho úspech v dovolacom konaní, t. j. na základe úspechu v odvolacom konaní odvodzoval zároveň aj úspech v (v samostatnom, od ostatného konania nezávislom) dovolacom konaní. Navyše tieto svoje závery (odvodzovania úspechu v dovolacom konaní od úspechu v odvolacom konaní) odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia bližšie nerozvedol (neodôvodnil).

54. Na základe uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalovanej 1/ je v tejto časti v zmysle § 420 písm. f) CSP prípustné a zároveň dôvodné, preto rozhodnutie odvolacieho súdu vo výroku II., (v časti ktorej uložil žalovanej 1/ povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súdu rozhodne o jej výške) zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1, § 450 CSP). Dovolací súd zároveň zrušil aj súvisiace rozhodnutia súdu prvej inštancie o výške náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania.

54.1. Judikatúra najvyššieho súdu (R 73/2004) ustálila, že závislým výrokom môže byť nielen dovolaním nedotknutý výrok tvoriaci súčasť napadnutého rozhodnutia, ale aj výrok, ktorý je obsahom iného, samostatného rozhodnutia v danej veci. Výdanie uznesenia o náhrade trov konania v konkrétnej výške súdom prvej inštancie je jednostranne závislé od existencie právoplatného rozhodnutia vo veci. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania uznesenie o výške náhrady trov konania ako závislé rozhodnutie stratilo svoj podklad. Bez nadväznosti na predchádzajúce (zrušené) rozhodnutie by zostalo uznesenie o výške náhrady trov konania osamotené, strácalo by rozumný zmysel, čo by zároveň odporovalo princípu právnej istoty (obdobne viď napr. nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015 a uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 4Obdo/7/2018, 2Cdo/173/2008, 2Cdo/267/2008, 1MCdo/14/2010, 1Cdo/36/2011, 6Cdo/201/2012, 4Cdo/52/2014 a 2MObdoV/4/2012).

55. Dovolací súd v tejto súvislosti, a to aj vzhľadom na dovolacie námietky žalovanej 2/ (vo vzťahu k jej nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania, o ktorom odvolací súd podľa jej názoru nerozhodol) poukazuje, že Ústavný súd Slovenskej republiky v Uznesení z 18. januára 2018, sp. zn. II. ÚS 49/2018 uviedol, že: „ustanovenia § 146 ods. 2 druhej vety OSP, resp. § 256 ods. 1 CSP, sledujú v prvom rade spravodlivé usporiadanie vecí a tak, ako to konštatoval i krajský súd, je nevyhnutné pri ich výklade uprednostniť výklad umožňujúci presadenie cieľa zákonodarcu. Pri výklade pojmu protistrana použitého v § 256 ods. 1 CSP preto nie je vzhľadom na konkrétne okolnosti vecí v rozpore s jeho účelom a zmyslom vylúčené pre účely tohto ustanovenia za protistranu vo vzťahu k žalovanému v 2. rade považovať sťažovateľa (žalovaného v 1. rade), a to i preto, že na strane žalovaných ide o samostatné procesné spoločenstvo (ako to zdôrazňuje i sťažovateľ). Ústavný súd poukazuje i na to, že v sporoch, v ktorých vystupuje na jednej sporovej strane viacero subjektov, je potrebné pri rozhodovaní o náhrade ich trov konania posudzovať veci z hľadiska všetkých týchto subjektov v záujme dosiahnutia spravodlivého rozhodnutia o práve a povinnosti náhrady trov konania každého z nich. V konaní, ktorého stranou bol sťažovateľ, sa nepochybné javí, že vzhľadom na konkrétne okolnosti vecí niet dôvodu, aby žalovanému v 2. rade mali byť povinní nahrádzať trovy konania žalobcovia (z dôvodov uvedených okresným súdom i krajským súdom). Na druhej strane rovnako nepochybným sa javí, že by požiadavke spravodlivosti nezodpovedal ani záver, podľa ktorého žalovaný v 2. rade má byť povinný znášať svoje trovy konania bez náhrady v situácii, v ktorej príčinou podania žaloby bolo konanie iných subjektov - v tomto prípade najmä sťažovateľa. Aj z tohto dôvodu považuje ústavný súd za plne akceptovateľné, ak krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania zohľadnil širšie okolnosti vecí predchádzajúce začatiu konania a na náhradu trov konania žalovaného v 2. rade zaviazal práve sťažovateľa.“ Uvedené závery možno podľa názoru dovolacieho súdu aplikovať aj na ustanovenie § 256 ods. 2 CSP vo vzťahu k sporovým stranám navzájom.

55.1. Dovolací súd v tejto súvislosti poukazuje, že Ústavný súd Slovenskej republiky v Náleze sp. zn. IV. ÚS 480/2018 k ústavno-konformnej interpretácii ustanovenia § 256 ods. 1 CSP vyslovil, že ak má byť rozhodnuté podľa § 256 ods. 1 Civilného sporového poriadku treba mať na pamäti, že nárok na náhradu trov konania je nárokom, ktorý má oporu v ustanoveniach práva procesného a nie práva hmotného. Preto tiež o otázke, či strana sporu zavinila, že konanie bolo zastavené, možno uvažovať len z hľadiska procesného; dôvodnosť žaloby súd nemá skúmať z hľadiska hmotného práva. Rozhodnutie o trovách konania však nemá byť výsledkom mechanického posudzovania zavinenia či úspechu v procese, ale celkovým zhodnotením okolností prípadu.

55.2. Zmyslom využitia zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri jeho riadnom priebehu nevznikli, uložená rozhodnutím súdu tomu, kto ich vznik zavinil. Kritérium procesného zavinenia sa posudzuje z objektívneho hľadiska.

55.3. V dovolaní napadnutom uznesení žalovanou 2/ odvolací súd poukázal na to, že o trovách odvolacieho a dovolacieho konania už v rozsudku rozhodol, teda rešpektoval požiadavku na vyčerpanie celého predmetu konania, keď žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania v rozsahu 100 %. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, (ktorý žiadala žalovaná 2/ doplniť o výrok o náhradu trov konania vo vzťahu k jej vzniknutým trovám), však nevyplýva, že by sa v danom rozhodnutí odvolací súd výrokom vysporiadal aj s nárokom žalovanej 2/ na náhradu trov konania, resp. nie je z neho možné vyvodiť, či a ako posudzoval veci z hľadiska všetkých subjektov vystupujúcich na jednej sporovej strane (žalovaní 1/ a 2/).

56. Dovolací súd z vyššie uvedených hľadísk považoval aj dovolanie žalovanej 2/ za prípustné i dôvodne v zmysle § 420 písm. f) CSP, čo zohľadnil pri vydaní zrušujúceho rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým bol zamietnutý návrh žalovanej 2/ na doplnenie rozsudku odvolacieho súdu ohľadom jej trov konania.

57. Odvolací súd po zrušení a vrátení veci na rozhodnutie v časti náhrady trov odvolacieho a dovolacieho konania, bude o nich opätovne rozhodovať (ako celku) vo vzťahu k všetkým sporovým stranám (i žalovanej 1/ a jej vzniknutým trovám v odvolacom i dovolacom konaní, pričom sa bude musieť v rámci tohto rozhodovania procesne vysporiadať aj s návrhom žalovanej 2/ na priznanie nároku na náhradu trov odvolacieho a dovolacieho konania. V dôsledku zrušenia výroku odvolacieho súdu o trovách odvolacieho i dovolacieho konania a vrátením mu veci na jej opätovné prerokovanie dovolacím súdom stratilo v danej veci svoje opodstatnenie rozhodnutie odvolacieho súdu o zamietnutí návrhu žalovanej 2/ na doplnenie rozsudku odvolacieho súdu o jej nárokoch na náhradu trov konania.

58. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

59. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.